

Lausunto Suostumus2018 - kansalaisaloitteeseen liittyvään lakiehdotukseen

Minna Säävälä

ohjelmajohtaja, dos.

Väestöliitto ry

Nykytilanne

- Raiskauksen määritelmä perustuu väkivallan käyttämiseen tai sillä uhkaamiseen

Ehdotettu muutos

- Raiskauksen määritelmä perustuisi suostumuksen puuttumiseen

**Väestöliitto kannattaa muutosta
suostumusperustaiseksi.**

Seksuaalioikeudet

- Jokaisella on vapaus päättää, kenen kanssa ja millä tavalla seksuaaliseen kanssakäymiseen ryhtyy, jos ryhtyy.
- Jokaisella on oikeus saada suojelua sukupuoleen perustuvalta ja seksuaaliselta väkivallalta.
- Suostumusperustainen raiskausmääritelmä vahvistaa seksuaalioikeuksia.
- [International Planned Parenthood Federation \(IPPF\)](#)

Nykytilanteen ongelmia

- Jäykistyminen tai lamaantuminen uhkatilanteessa yleistä:
 - passiivinen puolustautumisreaktio
- Vastustamisen puute tulkitaan suostumukseksi seksiin.
- Nykylainsäädäntö pohjautuu puutteelliseen ymmärrykseen ihmisen neuropsykologiasta ja seksuaalisuudesta.
- Toimintakyvyttömäksi lamaantuneen uhrin on vaikeaa saada oikeutta, koska vastustamisen puute katsotaan yleisesti suostumukseksi.

Jos raiskaus määritellään suostumusperustaisesti,

- tekijä ei voi enää oikeuttaa tekoaan sillä, ettei lamaantunut uhri pannut vastaan.
- Sukupuoliyhteys toimintakyvyttömäksi lamaantuneen henkilön kanssa ei jäisi enää rankaisematta.
- Ilmoituskynnys raiskaustapauksissa madaltuu ja uhrin oikeusturva paranee.

Suostumuksellisuuteen liittyviä vastaväitteitä (1)

1. ”Seksin luontevuus kärsii, kun täytyy pyytää toistelta lupa.”
 - Yleinen ymmärrys on, että seksiin ryhdytään vain molempien osapuolten sitä halutessa.
 - Jokainen toimiva ja turvallinen seksisuhde perustuu luottamukselle. Jos sitä ei ole, ei kannata ryhtyä leikkiin.
 - Uudelta seksikumppanilta voi kysyä, jos on epäselvyyttä sanattomasta viestinnästä.
 - Suostumusperustaisuus vahvistaa tasa-arvoisuutta siten, että molemmat osapuolet ovat yhtä vastuullisia toimijoita.

Suostumuksellisuuteen liittyviä vastaväitteitä (2)

- 2. ”Nainen voi halutessaan tehdä perättömän ilmoituksen poliisille.”
 - Tilanne ei eroa nykytilanteesta. Perättömiä ilmoituksia voidaan tehdä nykyainsäädännön pohjaltakin.
 - Perättömien ilmoitusten riski on otettava vakavasti ja selvitettävä, miten niitä voitaisiin ehkäistä.
 - Tärkeää suojata uhrin mahdollisuus tehdä ilmoitus. Nyt liian moni teko jää ilmoittamatta, koska uhri ei usko että häntä uskotaan.

Suostumuksellisuuteen liittyviä vastaväitteitä (3)

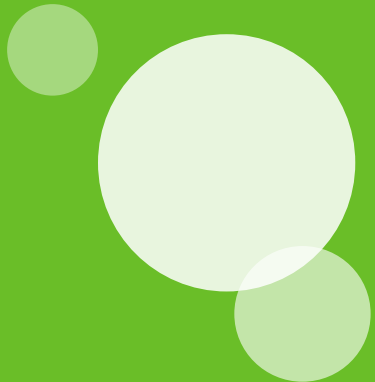
- 3. ”Oikeuskäsittely monimutkaistuu.”
 - Uhrin oikeusturva ja lain suoja on nykyisin puutteellinen. Raiskaukset lamaantumistilanteissa jäävät suurelta osin poliisille ilmoittamatta ja rankaisematta.

Huomioitavia seikkoja lakimuutoksen valmistelussa

- Ehdotus lausunnoille vammaisjärjestöihin, jos sitä ei ole jo tehty.
- tulisi käydä systemaattisesti lävitse lakiehdotuksen mahdolliset vaikutukset 16-17-vuotiaisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin.
- Väestöliitto ei kannata suojaikärajan nostamista 18 ikävuoteen kuten ehdotuksessa ilman perinpohjaista selvitystyötä ja arviointia.

Yhteenveto

- Muutos selkiyttää sallittua ja tuomittavaa seksuaalista käyttäytymistä.
- Se lisää raiskauksen uhrin oikeusturvaa tilanteessa, jossa hän on lamaantunut tai jäykistynyt toimintakyvyttömäksi.
- Lakimuutos edellyttää laajan lausuntokierroksen.
- Valmistelun tulee noudattaa tavanomaista rikoslain säädösvalmistelun perinpohjaisuutta ja tarkkuutta.
- Esitöiden on tuettava riittävästi muutoksen sisällön ymmärtämistä ja lain tulkintaa.

Kiitos!

minna.saavala@vaestoliitto.fi